

Sygn. akt II C 627/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sałaj-Alechno

Protokolant: Natalia Grabelus

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2019 roku na rozprawie

sprawy z powództwa K. C. (1) i K. C. (2)

przeciwko Polskiemu Biurowi Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódki K. C. (1) kwotę 74.884,00 zł (siedemdziesiąt cztery tysiące osiemset osiemdziesiąt cztery złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódki K. C. (1) kwotę 13.066,54 zł (trzynaście tysięcy sześćdziesiąt sześć i 54/100 złotych) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty;

III. oddała powództwo K. C. (1) w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódki K. C. (2) kwotę 75.702,00 zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy siedemset dwa złote) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty;

V. umarza postępowanie co do zasądzenia na rzecz powódki K. C. (2) kwoty 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;

VI. umarza postępowanie co do zasądzenia na rzecz powódki K. C. (2) kwoty 10.0000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej;

VII. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódki K. C. (2) kwotę 10.405,31 zł (dziesięć tysięcy czterysta pięć i 31/100 złotych) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty;

VIII. oddała powództwo K. C. (2) w pozostałym zakresie;

IX. nakazuje pobrać od powódek K. C. (1) i K. C. (2) solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – tut. Sądu kwotę 1.619,20 zł (jeden tysiąc sześćset dziewiętnaście i 20/100 złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa;

X. nakazuje pobrać od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz Skarbu Państwa – tut. Sądu kwotę 910,80 zł (dziewięćset dziesięć i 80/100 złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa;

XI. zasądza od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódek K. C. (1) i K. C. (2) solidarnie kwotę 5408,77 zł (pięć tysięcy czterysta osiem i 77/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

XII. zwrócić ze Skarbu Państwa – tut. Sądu na rzecz pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. kwotę 943,52 zł (dziewięćset czterdzieści trzy złote i 52/100) tytułem niewykorzystanej zaliczki zaksięgowanej pod pozycją nr (...).

Sygn. akt II C 627/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 maja 2015 roku (k. 1) K. C. (1) i K. C. (2) wniosły o zasądzenie od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W.: 1. na rzecz każdej z powódek kwoty po 135.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 lipca 2017 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; 2. na rzecz każdej z powódek kwoty po 65.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 lipca 2017 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej; 3. na rzecz każdej z powódek renty miesięcznej w wysokości 259,66 zł płatnej do 10-go dnia miesiąca, począwszy od dnia 1 listopada 2017 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; 4. na rzecz K. C. (1) odszkodowania w wysokości 13.066,54 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; 5. na rzecz K. C. (2) odszkodowania w wysokości 10.405,31 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; 6. na rzecz K. C. (1) odszkodowania w wysokości 20.700 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; 7. na rzecz powódek kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 34 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powódki wskazały, że w dniu 29 marca 2012 roku w wypadku komunikacyjnym zginął ich mąż i ojciec – T. C.. Sprawca wypadku został uznany winnym spowodowania śmierci T. C. i skazany prawomocnym wyrokiem karnym. Pojazd sprawcy posiadał ważną w dniu zdarzenia polisę komunikacyjnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wystawioną przez (...) (...), którego funkcję korespondenta pełni (...) S.A. w S.. Powódki wskazały, że skutkiem wypadku i śmierci T. C. są krzywda, ból i cierpienie oraz znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, albowiem powódki zostały pozbawione opieki i pomocy zmarłego w sprawach życia codziennego, a K. C. (1) pomocy w wychowaniu i kształceniu córki. Zdaniem powódek skutki wypadku uzasadniają też roszczenie o środki na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb (renta alimentacyjna). Powódki wyjaśniły, że to zmarły utrzymywał gospodarstwo domowe i zaspokajał potrzeby osobiste powódek. Ponadto, K. C. (1) i K. C. (2) podały, że żądana kwota 20.700 zł stanowi odszkodowanie z tytułu opieki nad grobem zmarłego i obejmuje zakup kwiatów oraz zniczy w kwocie ok. 300 zł miesięcznie. Dodały, że poniosły również szkodę majątkową w postaci poniesionych kosztów wynagrodzenia pełnomocnika za świadczenie pomocy prawnej w procesie likwidacji szkody w łącznej wysokości 23.471,85 zł. Żądanie zasądzenia odsetek od 19 lipca 2017 roku powódki uzasadniły tym, iż termin spełnienia świadczenia roszczeń zgłoszonych korespondentowi w wezwaniu do zapłaty z dnia 12 czerwca 2017 roku upłynął w dniu 18 lipca 2017 roku tj. po 30 dniach od dnia zgłoszenia roszczeń.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 sierpnia 2018 roku (k. 64) Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował zgłoszone roszczenie odsetkowe od dat wskazanych w pozwie, wskazując, że zgłoszenie szkody nastąpiło pismem z dnia 12 czerwca 2017 roku do korespondenta ubezpieczyciela sprawcy, zaś pozwany dowiedział się o zdarzeniu i roszczeniach powódek dopiero z chwilą doręczenia pozwu. Pozwany uznał wysokość roszczeń z tytułu zadośćuczynienia za dalece zawyżoną, podnosząc, że powódki nie wykazały, aby doznały szczególnych, wykraczających poza ramy normalnego przeżywania

żałoby po stracie najbliższej osoby, zaburzeń, w tym zaburzeń na tle psychicznym. Pozwany zakwestionował roszczenie odszkodowawcze z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, wskazując, że szereg okoliczności przywołanych przez powódki obrazują co najwyżej element krzywdy niematerialnej, zaś koszty prac domowych, remontowych nie determinują spełnienia przesłanki znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódek. Odnosząc się do żądania renty alimentacyjnej pozwany wskazał, że nagroda jubileuszowa nie powinna być wliczana do corocznego dochodu zmarłego, stąd dochód brutto zmarłego powinien kształtować się na poziomie ok. 9028 zł brutto, co daje netto kwotę ok. 6300 zł. Pozwany zakwestionował aby na własne potrzeby i potrzeby wspólne rodziny w części w jakiej uczestniczył zmarły przeznaczana była jedynie 1/5 jego dochodu. Odnosząc się do odszkodowania z tytułu pielęgnacji nagrobka zmarłego pozwany wskazał, że brak jest regulacji prawnej, która uzasadniałaby takie roszczenie. Jeśli chodzi o odszkodowanie z tytułu kosztów pomocy przedsądowej pozwany podniósł, że powódki nie wykazały zasadności czy niezbędności korzystania ze specjalistycznej pomocy.

Na rozprawie w dniu 14 lutego 2019 roku (k. 141 v.) Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry na okoliczności szczegółowo wskazane w tezie dowodowej.

Pismem procesowym złożonym na rozprawie w dniu 6 czerwca 2019 roku (k. 171) powódki zmieniły powództwo wnosząc ostatecznie o zasądzenie:

- a) na rzecz K. C. (1) kwoty 140.000 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
- b) na rzecz K. C. (1) kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia i uszczerbek na zdrowiu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty
- c) na rzecz K. C. (2) kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lipca 2017 roku do dnia zapłaty
- d) na rzecz K. C. (1) kwoty 75.000 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 55.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej
- e) na rzecz każdej z powódek renty miesięcznej w wysokości 259,66 zł,
- f) na rzecz każdej z powódek renty miesięcznej na zwiększone potrzeby w związku z doznany rozstrojem zdrowia w kwocie 650 zł płatnej do 10-go dnia miesiąca, począwszy od dnia 1 listopada 2017 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty,
- g) na rzecz K. C. (1) kwoty 13.066,54 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 10.405,31 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu likwidacyjnym,
- h) na rzecz K. C. (1) odszkodowanie w wysokości 20.700 zł tytułem kosztów pielęgnacji nagrobka zmarłego męża,
- i) na rzecz powódek kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej oraz kwoty 34 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Na rozprawie w dniu 24 października 2019 roku pełnomocnik powódek cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia w stosunku do powódki K. C. (2) w zakresie żądania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę co do kwoty 15.000 zł oraz w zakresie odszkodowania z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej co do kwoty 10.000 zł. Pełnomocnik pozwanego wyraził zgodę na cofnięcie pozwu w tym zakresie. (k. 238 v).

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd uznał za udowodniony następujący stan faktyczny:

W dniu 29 czerwca 2012 roku w wypadku komunikacyjnym zginął T. C. - mąż K. C. (1) i ojciec K. C. (2). Sprawca wypadku został uznany winnym spowodowania śmierci T. C. i skazany prawomocnym wyrokiem karnym Sądu

Rejonowego w Płońsku z dnia 17 marca 2019r w sprawie syg. II K 837/12. Pojazd sprawcy posiadał ważną w dniu zdarzenia polisę komunikacyjnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wystawioną przez (...) (...), którego funkcję korespondenta pełni (...) S.A.

bezsporne, nadto dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Płońsku z 17.03.2014 r., II K 837/12 k. 16-17

W chwili śmierci T. C. miał 44 lata. Był żołnierzem zawodowym. Wypadek zdarzył się gdy wracał ze służby do domu. Od następnego dnia miał zacząć urlop, wraz z rodziną miał wyjechać do C.. Powódki i T. C. łączyły silne więzi rodzinne, tworzyli zgodną rodzinę, często wyjeżdżali razem na urlopy i weekendy, w tym za granicę. T. C. organizował rodzinie czas wolny. Spędzali aktywnie czas, jeździli na wycieczki rowerowe, na narty, na mecze siatkówki, chodzili na basen, organizowali spotkania ze znajomymi. Małżeństwo T. C. i K. C. (1) było wzorowe, kochające się. Od listopada 2011 roku T. C. pracował w jednostce (...) we W., mieszkał w służbowym mieszkaniu od poniedziałku do piątku, a na weekendy wracał do swojego domu. T. C. pomagał żonie przy obowiązkach domowych typu gotowanie, robił zakupy, zajmował się naprawami, drobnymi remontami. T. C. był bardzo związany z córką, pomagał K. C. (2) w odrabianiu lekcji, lubili spędzać razem czas, grali razem w tenisa, chodzili do kina.

dowód: zeznania świadka S. D. k. 133 v-134; zeznania świadka A. Z. k. 134; zeznania świadka D. S. k. 140-141; zeznania świadka J. D. k. 141; zeznania powódki K. C. (1) k. 216-219; zeznania powódki K. C. (2) k. 219-220

W chwili śmierci męża K. C. (1) miała 38 lat. Powódka przyjechała na miejsce wypadku ze znajomymi, prokurator pozwolił jej zobaczyć ciało męża. Po powrocie do domu powódka przekazała córce informacje, że tata nie żyje. Po śmierci męża K. C. (1) odczuwała pustkę, zagubienie, a nadto ból brzucha, przez około 1,5 miesiąca nie pracowała, przebywała 3 tygodnie na zwolnieniu lekarskim, a następnie na urlopie. Po wypadku przez 2 miesiące wraz z córką mieszkała u rodziców w W., nie była w stanie pracować. Schudła, miała anemię. Po wakacjach wróciła do pracy, córka i znajomi pomagali jej w obowiązkach domowych typu robienie zakupów, gotowanie. Po powrocie do pracy powódka miała problemy z wykonywaniem swoich obowiązków, często płakała. Pracuje nadal na stanowisku starszego referenta, ale została przeniesiona z kancelarii mobilizacyjnej, do której dostęp miało tylko kilka osób, do sekretariatu komendy. Zamknęła się w sobie, nie chciała wychodzić z domu. Nie ułożyła sobie życia prywatnego z innym partnerem. Początkowo codziennie odwiedzała grób męża, potem kilka razy w tygodniu. Sporadycznie korzystała z pomocy sąsiadów przy typowo męskich pracach jak np. wymiana bezpieczników, instalacja kabiny prysznicowej, drobne naprawy w domu.

K. C. (2) w chwili śmierci ojca miała 17 lat. Śmierć ojca była dla niej szokiem. Po śmierci ojca K. C. (2) była przygnębiona, często płakała. Odczuwała żal i poczucie niesprawiedliwości. W połowie sierpnia wyjechała na opłacony wcześniej obóz w H.. Po wakacjach wróciła do szkoły, jednak stała się bardziej zamknięta w sobie, unikała kontaktów towarzyskich. Pomagała мамie w obowiązkach domowych jak robienie zakupów, gotowanie. Zdążyła maturę i podjęła studia dzienne licencjackie na (...) w W., kierunek logistyka. Od 2017 roku mieszka we W.. Jest studentką studiów zaocznych magisterskich na kierunku logistyka. Pracuje w (...) Bazie Logistycznej jako referent do spraw żywnościowych. Otrzymuje dochód w wysokości 1900 zł netto. Płaci za wynajem mieszkania ok. 1100 zł. Utrzymuje się sama z renty i pracy. Jest w stałym związku. Przyjeżdża do mamy i na grób taty średnio co 2 tygodnie. Nadal nie pogodziła się ze śmiercią ojca, ma poczucie straty zarówno bliskiej osoby, wsparcia ze strony ojca, wspólnych form spędzania czasu. Nie potrafi rozmawiać o śmierci ojca, unika rozmów na ten temat. Od roku leczy się z powodu choroby (...).

Po śmierci T. C. powódki nie korzystały ze wsparcia psychologicznego ani psychiatrycznego.

dowód: zeznania świadka S. D. k. 133v. – 134; zeznania świadka A. Z. k. 134; zeznania świadka D. S. k. 140-141; zeznania świadka J. D. k. 141; zeznania świadka M. K. k. 215-216; dokumentacja medyczna k. 185-187; zeznania powódki K. C. (1) k. 216-219; zeznania powódki K. C. (2) k. 219-220

Po śmierci męża u powódki K. C. (1) pojawiły się zaburzenia depresyjne oraz lękowe. Reakcja żałoby przedłużyła się, a zaburzenia uległy utrwaleniu. Nadal przejawia zaburzenia związane z pożywaniem lęku, smutku, nie pogodziła się ze

stratą męża, w przypadku rozmów dotyczących męża reaguje płaczem, jej aktywność życiowa jest obniżona. Po śmierci męża stała się osobą zamkniętą skoncentrowaną na wspomnieniach. Nie powróciła do pełnej aktywności społecznej. Jest osobą samotną, nie nawiązała relacji partnerskiej. Poprawę samopoczucia i funkcjonowania odczuła dopiero po okresie ok. 2 lat od daty wypadku. Zaczęła wówczas uprawiać sport, chodzi na angielski, zrobiła studia magisterskie. Wskazane jest, w ocenie biegłej, aby powódka podjęła psychoterapię.

dowód: pisemna opinia sądowo psychiatryczna z 29.05.2019 r. k. 157-167

U K. C. (2) po śmierci ojca wystąpiły zaburzenia adaptacyjne w formie reakcji żałoby. K. C. (2) przejawiała zaburzenia reaktywne w charakterze depresyjnym. Nadal nie pogodziła się ze śmiercią ojca, ma poczucie straty zarówno bliskiej osoby, wsparcia ze strony ojca, wspólnych form spędzania czasu. Biegła stwierdziła przedłużoną reakcję żałoby. Wskazane jest, w ocenie biegłej, aby K. C. (2) podjęła psychoterapię. Rokowania na przyszłość co do odzyskania pełnej sprawności psychofizycznej powódki biegła oceniła jako dobre. Po śmierci ojca wystąpiły u niej trudności w pełnieniu dotychczasowych ról, jednak obecnie K. C. (2) funkcjonuje dobrze – studiuje i pracuje, jest w stałym związku.

dowód: pisemna opinia sądowo psychiatryczna z 29.05.2019 r. k. 157-167

W dacie wypadku T. C. uzyskiwał miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 6.440 zł brutto, co daje netto ok. 4600 zł. Wskutek wzrostu wynagrodzeń żołnierzy w grupie zaszeregowania zmarłego otrzymywałby on w roku 2017 i kolejnych wynagrodzenie w kwocie 8.243 zł brutto, tj. 5809 zł netto. Uwzględniając wysokość wynagrodzenia zasadniczego zmarłego, a także wysokość dodatkowego świadczenia rocznego oraz gratyfikacji urlopowej, miesięczny dochód brutto zmarłego kształtowałby się na poziomie ok. 9028 zł miesięcznie (8243,20 zł + 1/12 z 7588,07 zł (dodatkowe wynagrodzenie roczne) + 1/12 z 3360 zł (świadczenie urlopowe), co daje netto kwotę ok. 6300 zł miesięcznie.

bezsporne, nadto dowód: wyliczenie aktualnego uposażenia żołnierza zawodowego k. 27

Powódki otrzymują renty rodzinne wypłacane przez Wojskowe Biuro Emerytalne w wysokości po ok. 2600 zł każda. Powódki otrzymały też w 2015 roku odprawę z męża pracy w wysokości łącznie 82.000 zł.

bezsporne, nadto dowód: zaświadczenie k. 31, k. 32; decyzje o waloryzacji wojskowej renty rodzinnej z 12.09.2018 r. k. 118-119; zeznania powódki K. C. (1) k. 216-219

K. C. (1) pracuje jako starszy referent w (...) Oddziale (...) w Z. i otrzymuje wynagrodzenie netto 2500 zł.

dowód: zaświadczenie k. 116; zeznania powódki K. C. (1) k. 216-219

Pismem z dnia 12 czerwca 2017 roku (doręczonym w dniu 19 czerwca 2017 roku) powódki, reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika wezwały do zapłaty (...) S.A. w S. pełniące funkcję korespondenta rosyjskiego ubezpieczyciela sprawcy (...) (...), żądając zadośćuczynienia, odszkodowania i renty.

Decyzją z dnia 14 lipca 2017 roku korespondent przyznał na rzecz K. C. (1) zadośćuczynienie w kwocie 35.116 zł oraz odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 18.000 zł. Natomiast na rzecz K. C. (2) korespondent przyznał zadośćuczynienie w kwocie 24.298 zł oraz odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 18.000 zł. W pozostałym zakresie korespondent odmówił uznania roszczeń powódek. W ramach postępowania likwidacyjnego korespondent nie znalazł podstaw do zmiany stanowiska.

Powódki poniosły koszty wynagrodzenia pełnomocnika za świadczenie pomocy prawnej w procesie likwidacji szkody w łącznej wysokości 23.471,85 zł, w tym K. C. (1) kwotę 13.066,54 zł, a K. C. (2) kwotę 10.405,31 zł. Wynagrodzenie pełnomocnika zostało umówione jako 20 % wyegzekwowanych świadczeń na rzecz powódek.

dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 12.06.2017 r. k. 20-24; potwierdzenie nadania k. 19; paragony k. 25; rozliczenie sprawy k. 26; decyzje korespondenta z dnia 14.07.2017 r. k. 51-52 odwołanie powódek z dnia 2.09.2017 r., pismo z dnia 21.09.2017 r., pismo powódek z 15.02.2018 r.

Pozwany dowiedział się o zdarzeniu i roszczeniach powódek z chwilą doręczenia pozwu, tj. z dniem 17 sierpnia 2018 roku.

bezsporne

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, zeznań świadków S. D., A. Z., D. S., J. D., oraz zeznań powódek K. C. (1) i K. C. (2) oraz pisemnej opinii biegłej sądowej z dnia 29.05.2019 roku.

Sąd uznał wszystkie wymienione powyżej dokumenty za wiarygodne, bowiem ich wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł żadnych podstaw by czynić to z urzędu. Sąd uznał również za wiarygodne zeznania świadków oraz zeznania powódek albowiem były one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały.

Za wiarygodną Sąd uznał opinię biegłego sądowego psychiatry, albowiem została ona sporządzona przez osobę dysponującą odpowiednim wykształceniem, wiedzą i doświadczeniem zawodowym, a wnioski opinii zostały sformułowane w sposób jasny i poparte rzeczową argumentacją. Ponadto opinia ta nie została zakwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódki domagały się ostatecznie zasądzenia od pozwanego biura:

1. na rzecz K. C. (1) kwoty 140.000 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
2. na rzecz K. C. (1) kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia i uszczerbek na zdrowiu,
3. na rzecz K. C. (2) kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia,
4. na rzecz K. C. (1) kwoty 75.000 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 55.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej
5. na rzecz każdej z powódek renty alimentacyjnej miesięcznej w wysokości 259,66 zł,
6. na rzecz każdej z powódek renty miesięcznej na zwiększone potrzeby w związku z doznany rozstrojem zdrowia w kwocie 650 zł,
7. na rzecz K. C. (1) kwoty 13.066,54 zł i na rzecz K. C. (2) kwoty 10.405,31 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu likwidacyjnym,
8. na rzecz K. C. (1) odszkodowanie w wysokości 20.700 zł tytułem kosztów pielęgnacji nagrobka zmarłego męża,
9. kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, oraz kwoty 34 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Bezsporne jest to, że mąż i ojciec powódek T. C. zginął na skutek obrażeń doznanych w wypadku, spowodowanym przez kierowcę, który posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej u rosyjskiego ubezpieczyciela, którego funkcję korespondenta pełni (...) S.A. w S..

Legitymacja bierna pozwanego biura wynika z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który stanowi, że poszkodowany może dochodzić roszczeń bezpośrednio od Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w przypadkach, o których mowa w art. 123, to jest na skutek wypadków, które miały miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z pojazdem ubezpieczonym za granicą. Pozwane biuro nie zakwestionowało swojej legitymacji biernej.

Charakter ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określa natomiast art. 822 § 1 kc. Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest zatem odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy lub zasadzie ryzyka.

Odnosnie roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskazać należy, że podstawą prawną żądania powódek jest art. 446 § 4 kc, który stanowi, że sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensować krzywdę za ból spowodowany utratą najbliższej osoby. Przewidziana krzywda, za którą sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i cierpienia moralne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, nie budzi wątpliwości sądu, że nagła śmierć męża i ojca powódek T. C. była dla powódek ogromnym wstrząsem. Stanowiła dla nich źródło cierpień psychicznych, wywołała ból, smutek i przygnębienie. Powódki były z T. C. silnie związane emocjonalnie. Jak wynika z zebranego materiału dowodowego, relacje powódek ze zmarłym były bardzo dobre. Tworzyli kochającą i wspierającą się rodzinę. Z K. C. (1) zmarły tworzył zgodne i udane małżeństwo, zaś K. C. (2) była ukochanym, jedynym dzieckiem zmarłego. Cała trójka wspólnie spędzała czas wolny, razem wyjeżdżali na wakacje, w tym za granicę, zmarły był głową rodziny, pomagał żonie w obowiązkach domowych, wykonywał typowo męskie prace domowe. Dla córki był wsparciem, pomagał w odrabianiu lekcji i rozwijaniu pasji. Utrata bezpieczeństwa, stabilnej rodziny wpłynęła na poczucie krzywdy powódek. T. C. zginął w wypadku podczas powrotu z pracy do domu, a następnego dnia miał wyjechać z rodziną na wakacyjny urlop na Chorwację. Do dnia dzisiejszego powódki nie pogodziły się ze śmiercią męża i ojca. Odczuwają brak jego obecności, zwłaszcza w okresach świątecznych i cierpią z tego powodu. Powyższe okoliczności potwierdzają, że wskutek utraty osoby najbliższej powódki doznały ogromnej krzywdy, która w sposób negatywny wpłynęła na ich życie. Jak wynika z zeznań powódek i opinii biegłej psychiatry ujemne przeżycia psychiczne spowodowane wypadkiem utrzymują się do dnia dzisiejszego, mimo, że od śmierci T. C. minęło już ponad 7 lat. Sąd zważył, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty sumy symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Przy ocenie negatywnych przeżyć psychicznych powódek Sąd miał na uwadze to, że śmierć ich męża i ojca była śmiercią nagłą i tragiczną, do wypadku doszło nie z winy zmarłego, co na pewno pogłębia krzywdę powódek. Biegła stwierdziła u obu powódek przedłużoną reakcję adaptacyjno - depresyjną. Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd miał na uwadze, że K. C. (1) nie nawiązała relacji partnerskiej z innym mężczyzną. Biegła zaleciła aby powódka podjęła psychoterapię, albowiem istnieje ryzyko utrwalenia niekorzystnych zaburzeń osobowości. Natomiast K. C. (2) obecnie funkcjonuje dobrze, studiuje, pracuje, jest w stałym związku, choć również wymaga wsparcia psychologicznego aby poradzić sobie z traumą jaką była śmierć ojca. Mając na uwadze wszystkie powołane okoliczności Sąd uznał, że zadośćuczynienie w kwocie 74.884 zł na rzecz K. C. (1) wraz z wypłaconym dotąd zadośćuczynieniem w kwocie 35.116 zł, to jest łącznie 110.000 zł będzie stanowiło stosowną rekompensatę za doznaną przez nią krzywdę. Z kolei, odpowiednią kompensatą dla K. C. (2) jest kwota 100.000 zł, zaś biorąc pod uwagę to, że w wyniku postępowania likwidacyjnego powódka otrzymała za śmierć ojca

zadośćuczynienie w kwocie 24.498 zł, zasadne jest zasądzenie dalszej kwoty 75.502 zł. Będą to kwoty odczuwalne ekonomicznie, a jednocześnie nie nadmiernie wygórowane. Z uwagi na powyższe na podstawie art. 446 § 4 k.c. zasądzone od pozwanego na rzecz powódki K. C. (1) kwotę 74.884 zł i na rzecz K. C. (2) kwotę 75.702 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty (punkt I. i IV. wyroku).

O żądaniu odsetkowym Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i § 2 k.c. Sąd uznał, że ustawowe odsetki za opóźnienie należne są powódkom od dnia 18 sierpnia 2018 roku, a więc od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu, bowiem powódki zgłosiły szkodę i wezwały do spełnienia świadczenia korespondenta zagranicznego ubezpieczyciela, a nie pozwane biuro. Skoro pozwane biuro nie było zawiadomione o szkodzie i roszczeniach powódek nie można przyjąć, że ze swojej winy nie zrealizowało roszczeń powódek wskazanych w piśmie z dnia 12 czerwca 2017 roku.

Sąd uwzględnił roszczenia powódek o zasądzenie kwoty 13.066,54 zł na rzecz K. C. (1) i kwoty 10.405,31 zł na rzecz K. C. (2) tytułem wydatków poniesionych na wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu likwidacyjnym. Możliwość dochodzenia należności z tytułu poniesionych przez poszkodowanego kosztów wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu likwidacyjnym została przesądzona w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 roku, III CZP 75/11. Powódki skorzystały z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, zaś wysokość wynagrodzenia pełnomocnika została umówiona przez strony i miała wynosić 20 % wyegzekwowanych świadczeń. Powódki udokumentowały, że faktycznie poniosły koszty w żądanej wysokości. Sąd miał na uwadze to, że postępowanie likwidacyjne nie było standardowe, albowiem kolizja została spowodowana przez sprawcę posiadającego ubezpieczenie zagraniczne. Należało zatem ustalić podmiot, do którego należy zgłosić szkodę i kierować roszczeniem. Obie powódki wymagały wówczas wsparcia psychologicznego, a zatem skorzystanie z pomocy profesjonalnego pełnomocnika należy uznać w pełni za zasadne.

Sąd nie uwzględnił roszczeń o zasądzenie na rzecz K. C. (1) kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia i uszczerbek na zdrowiu oraz na rzecz K. C. (2) kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany rozstrój zdrowia. Sąd wskazuje, że przepisy kodeksu cywilnego pozwalają na zasądzenie zadośćuczynienia za spowodowanie uszczerbku na zdrowiu bądź rozstroju zdrowia osoby bezpośrednio poszkodowanej, a nie osób bliskich. Najbliższym członkom rodziny przysługuje natomiast zadośćuczynienie za krzywdę będącą skutkiem śmierci bądź uszczerbku na zdrowiu bezpośrednio poszkodowanego, co znalazło odzwierciedlenie w zasądzonych powyżej kwotach tytułem zadośćuczynienia. Nadto powódka K. C. (2) nie przedstawiła żadnego dowodu, że choroba (...), pozostaje w związku przyczynowo skutkowym ze zdarzeniem, jakim była śmierć ojca.

Kolejno, Sąd uznał, że powódki nie udowodniły przesłanek uzasadniających zasądzenie odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc, to jest znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Zgłaszając roszczenie z tego tytułu powódki wskazywały na trudności życiowe, których doświadczają po śmierci T. C., w tym w większości mające wymiar niemajątkowy związany z utratą wsparcia, możliwości spędzania wspólnie czasu, opieki oraz pomocy w gospodarstwie domowym, zaś odszkodowanie o którym mowa w wyżej wymienionym przepisie dotyczy wyłącznie szkód majątkowych. Powódki podnosiły też, że utraciły pomoc w odniesieniu do spraw typowo męskich jak organizowanie usług remontowych, wykonywanie drobnych napraw, dbanie o samochód. Powódki wskazały, że muszą w tym zakresie prosić o pomoc dalszą rodzinę i znajomych. Zgodnie z twierdzeniami K. C. (1), po śmierci męża, część drobnych prac remontowych wykonywali nieodpłatnie sąsiedzi. Nawet więc jeśli teraz do wykonywania prac remontowych powódki muszą zatrudniać osoby trzecie, to nie zostało to w żadnej mierze udowodnione. Okoliczności powoływane przez powódki uzasadniają żądanie zadośćuczynienia, gdyż obrazują elementy krzywdy niematerialnej, jaka dotknęła je w związku ze śmiercią T. C.. W ocenie sądu, powyższe twierdzenia nie pozwalają przyjąć, że nawet jeśli doszło do pogorszenia sytuacji życiowej powódek, to ma ono charakter znaczny. Sądowi nie został przedłożony stosowny materiał dowodowy, z którego na skutek porównanie sytuacji rodziny przed śmiercią T. C. i po jego śmierci, wynikałoby że doszło do znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódek w aspekcie materialnym, mogącym stanowić postawę roszczenia z art. 446§ kc.

Zgodnie z art. 446 § 2 kc osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości

zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Renta ma charakter odszkodowawczy, stanowi wynagrodzenie straty, jakiej doznała osoba uprawniona do alimentacji przez niemożność uzyskania świadczenia zezwalającego na zaspokojenie jej wszystkich potrzeb. Sąd wskazuje, że powódki po śmierci T. C. otrzymują renty rodzinne w wysokości po 2600 zł miesięcznie każda. Powódki otrzymały również odpłatność pieniężną po T. C. w kwocie po 40.000 zł każda. Dodatkowo, K. C. (1) otrzymuje wynagrodzenie za pracę w kwocie 2500 zł, a K. C. (2) w kwocie 1900 zł. Z kolei dochód zmarłego kształtowałby się na poziomie ok. 6300 zł netto miesięcznie, wliczając w to wynagrodzenie zasadnicze, ekwiwalent za urlop oraz tzw. „trzynastkę”. Należy zgodzić się z pozwanym, iż nagroda jubileuszowa nie powinna być wliczana do rocznego dochodu zmarłego, gdyż jest to świadczenie otrzymywane nie corocznie, a co kilkanaście lat, a ponadto jest to gratyfikacja, którą zmarły otrzymałby jedynie hipotetycznie, po wypracowaniu odpowiedniego stażu pracy. W konsekwencji, skoro renty rodzinne które powódki otrzymują stanowią ponad 80 % dochodu zmarłego, dodatkowo powódki są aktywne zawodowo, to kwoty którymi powódki dysponują są wysokie i zdaniem sądu wystarczające aby w pełni pokryć koszty utrzymania powódek. Powódki nie udokumentowały, aby ich potrzeby choćby w części były niepokryte.

Sąd nie uwzględnił również roszczenia w zakresie renty miesięcznej na zwiększone potrzeby w kwocie po 650 zł na każdą z powódek. Uzasadnieniem zgłoszonym roszczeń była wskazana przez biegłą zasadność podjęcia przez powódki psychoterapii. W ocenie sądu, roszczenie to nie może być uwzględnione z kilku przyczyn. Po pierwsze, powódki ani po śmierci T. C., kiedy to poczucie krzywdy było największe, ani w trakcie postępowania sądowego nie poddały się leczeniu psychiatrycznemu ani terapii psychologicznej. Wobec dotychczasowej bierności powódek w tym zakresie oraz upływu czasu od zdarzenia (7 lat) sąd ma wątpliwości, czy powódki aktualnie podjęłyby psychoterapię i poniosłyby koszty z tym związane, skoro nawet po wydaniu opinii takiej terapii nie podjęły. Wskazane koszty terapii prywatnej są czysto hipotetyczne, nie są to koszty które powódki już poniosły, nie zostały też przedstawione żadne dowody co do ich wysokości. Po drugie, powódki w żaden sposób nie wykazały, aby nie mogły skorzystać z psychoterapii w ramach NFZ. Skoro czas oczekiwania, zdaniem biegłej w ramach świadczeń z NFZ, to okres roku, powódki miały możliwość od czasu otrzymania opinii (5 czerwca 2019r. – k.169) do zamknięcia rozprawy podjąć próbę zapisania się na taką terapię. Powódki nie przedstawiły jednak żadnego dowodu na to, że podjęły jakiegokolwiek starania w celu wpisania się na listę oczekujących, jak np. uzyskanie skierowania na psychoterapię, uczestnictwo w konsultacji wstępnej, z której wynikałoby kiedy taka psychoterapia mogłaby mieć miejsce, a ponadto w jakim wymiarze i przez jaki orientacyjny okres (kilka miesięcy czy kilka lat). Powyższe nie pozwala uznać tego roszczenia za udowodnione.

Sąd nie uwzględnił roszczenia w kwocie 20.700 zł tytułem kosztów pielęgnacji nagrobka zmarłego męża. Brak jest podstaw prawnych do przyznania odszkodowania z powyższego tytułu osobom bliskim zmarłego. Powódkom przysługiwało roszczenie o zwrot kosztów pogrzebu w myśl art. 446 § 1 k.c., jednak koszty pielęgnacji grobu nie stanowią kosztów pogrzebu, gdyż koszty te są elementem pamięci o zmarłym i nie mogą zostać zaliczone do kosztów pochówku. Nadto nie zostały one w żadnym zakresie udowodnione co do wysokości.

Z powyższych względów Sąd oddalił powództwa K. C. (1) i K. C. (2) co do wskazanych powyżej żądań pozwu (punkt III. i VIII. wyroku).

Na podstawie art. 355 kpc Sąd umorzył postępowanie, co do zasądzenia na rzecz powódki K. C. (2) kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z uwagi na cofnięcie pozwu w tym zakresie (punkt V wyroku).

Na podstawie art. 355 kpc Sąd umorzył postępowanie co do zasądzenia na rzecz powódki K. C. (2) kwoty 10.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej z uwagi na cofnięcie pozwu w tym zakresie. (punkt VI wyroku)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosując zasadę rozdzielenia kosztów odpowiednio do wyniku sprawy. Powódki wygrały sprawę w 36 %, a przegrały w 64 %. Łącznie koszty procesu poniesione przez strony to kwota 45.228,48 zł, na którą składa się uiszczona opłata od pozwu w kwocie 22.521 zł, koszty profesjonalnego pełnomocnika powódek w kwocie 10.834 zł (§ 2 pkt.7 rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i opłata skarbową od pełnomocnictwa 34 zł), spożytkowana zaliczka powódek na biegłego

w kwocie 1000 zł, koszty profesjonalnego pełnomocnika pozwanego w kwocie 10.817 zł (§ 2 pkt.7 rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł) oraz spżytkowana zaliczka pozwanego na biegłego w kwocie 56,48 zł. Mając na uwadze, że powódki partycypują w kosztach procesu w 64 %, powinny koszty te pokryć do kwoty 28.946,22 zł. Pozwany zaś powinien partycypować w kosztach sądowych do kwoty 16.282,25 zł. Z tych względów zasadnym okazało się zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek kwoty 5408,78 zł. (punkt XI. Wyroku). Sąd nie znalazł podstaw do podwyższenia kosztów zastępstwa procesowego do wysokości dwukrotności stawki minimalnej, zarówno w stosunku do pełnomocnika powódki , jaki i pozwanego, gdyż sprawa nie była zawiła , nie wymagała znacznego wkładu pracy pełnomocników w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż w większości były one bezsporne, również nie może być mowy o obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego czy dużej liczbie stawiennictw w sądzie.

Mając na uwadze wynik postępowania, Sąd nakazał pobrać od powódek na rzecz Skarbu Państwa tut. Sądu kwotę 1619,20 zł (64 % z 2530 zł) i od pozwanego kwotę 910,80 zł (36 % z 2530 zł) tytułem niewiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa. (punkt IX. i X. wyroku)

W punkcie XII. sąd zwrócił z sum Skarbu Państwa tut Sądu na rzecz pozwanego kwotę 943,52 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na biegłego.